യോഗവാസിഷ്ഠഃ/പ്രകരണമ് 6 (നിർവാണപ്രകരണം ഉത്തരാർധം)/സർഗം 62

ശ്രീരാമ ഉവാച .
യദേതദ്ഭവതാ ദൃഷ്ടം ചിദ്വ്യോമവപുഷാ തദാ .
തദേകദേശസം+സ്ഥേന കിമുത ഭ്രമതാമ്ബരേ .. 1
ശ്രീവസിഷ്ഠ ഉവാച .
സംഘശോഽഹമനന്താത്മാ വ്യാപീ വ്യോമ തദാ കില .
സ്യാതാം തസ്യാമവസ്ഥായാം കീദൃശീ തൗ ഗമാഗമൗ .. 2
നൈകസ്ഥാനസ്ഥിതമയോ നാഹം ഗതിമയോഽഭവമ് .
തദനേന സ്വ ഏവാസ്മിന്ദൃഷ്ടമേതന്മയാത്മനി .. 3
യഥാങ്ഗാനി ശരീരത്വേ പശ്യാമ്യാപാദമസ്തകമ് .
ചിന്നേത്രേണാപ്യനേത്രേണ തഥൈതദ്ദൃഷ്ടവാനഹമ് .. 4

അനാകൃതേർനിരവയവസ്ഥിതേസ്തദാ
തഥാഽഭവാദ്വിമലചിദമ്ബരാത്മനഃ .
ജഗന്തി താന്യവയവജാലകാനി മേ
യഥാ സ്വതോ ന വിഗലിതാ ന വസ്തുതാ .. 5

പ്രമാണമത്ര തേ സ്വപ്നദൃഷ്ടോഽഭുവനവിഭ്രമഃ .
സ്വപ്നേഽനുഭൂയതേ ദൃശ്യം ന ച കിംചിത്ഖമേവ തത് .. 6
യഥാ പശ്യതി വൃക്ഷഃ സ്വം പത്രപുഷ്പഫലാദികമ് .
സ്വസംവേദനനേത്രേണ തഥൈതദ്ദൃഷ്ടവാനഹമ് .. 7
യഥാമ്ബുധിരനന്താത്മാ വേത്തി സർവാൻ ജലേചരാൻ .
തരങ്ഗാവർതഫേനാംശ്ച തഥൈതദ്ബുദ്ധവാനഹമ് .. 8
അവയവാൻസ്വാനവയവീ യഥാ വേത്തി നിജാത്മനി .
അനന്യാനാത്മനഃ സർഗാംസ്തഥൈതാൻബുദ്ധവാനഹമ് .. 9
അദ്യാപി താനഹം ദേഹേ വ്യോമ്നി ശൈലേ ജലേ സ്ഥലേ .
തഥൈവ സർഗാൻപശ്യാമി രാമ ബോധൈകതാം ഗതഃ .. 6.2.62.10
പുരോഽസ്മാകമിദം വിശ്വം ഗൃഹസ്യാന്തർബഹിസ്തഥാ .
പൂർണമേതജ്ജഗദ്വൃന്ദൈർവേദ്മി ബോധൈകതാം ഗതഃ .. 11
യഥാമ്ഭോ രസതാം വേത്തി ശൈത്യം വേത്തി യഥാ ഹിമമ് .
സ്പന്ദം വേത്തി യഥാ വായുസ്തഥൈതദ്വേത്തി ശുദ്ധധീഃ .. 12
യോ യോ നാമ വിവേകാത്മാ ശുദ്ധബോധൈകതാം ഗതഃ .
സമ ഏവ മയൈകാത്മാ വേദ്മി സ്വാത്മാനമീദൃശമ് .. 13
അസ്യാ ദൃഷ്ടേഃ പരിണതേർവേത്തൃവേദനവേദ്യധീഃ .
ന കാചിദസ്ത്യഭ്യുദിതാ വിജ്ഞാനാത്മൈകതാ യതഃ .. 14
ദിവ്യാ ദൃഗദ്രിസംസ്ഥസ്യ തഥാ യോജനകോടിഗാൻ .
ഭാവാന്വേത്തി ബഹിശ്ചാന്തരേവം തദ്ബുദ്ധവാനഹമ് .. 15
യഥാ ഭൂമണ്ഡലം ഭാവാന്നിധിധാതുരസാദികാൻ .

വേത്ത്യേവം തന്മയാ ബുദ്ധമനന്യദൃശ്യമാത്മനഃ .. 16
ശ്രീരാമ ഉവാച .
ബ്രഹ്മന്നനുഭവത്യേവം ത്വയി താമരസേക്ഷണ .
സാ കിം കൃതവതീ ബ്രൂഹി കാന്ത്യാഽഽര്യാപാഠപാഠിനീ .. 17
വസിഷ്ഠ ഉവാച .
താമേവാര്യാം പഠന്തീ സാ തഥൈവാനുനയാന്വിതാ .
മത്സമീപേ നഭോദേഹാ വ്യോമ്നി ദേവീവ സംസ്ഥിതാ .. 18
യഥാഹമാകാശവപുസ്തഥൈവാസൗ ഖരൂപിണീ .
തേന ദൃഷ്ടാ ന സാ പൂർവം ദേഹേന ലലനാ മയാ .. 19
അഹമാകാശമാത്രാത്മാ സാ ഖമാത്രശരീരിണീ .
ജഗജ്ജാലം ഖമാത്രം തദിതി തത്ര തദാ സ്ഥിതമ് .. 6.2.62.20
ശ്രീരാമ ഉവാച .
ശരീരസ്ഥാനകരണപ്രയത്നപ്രാണസംഭവൈഃ .
യദുദേതി വചോ വർണൈസ്തത്കുതസ്താദൃശാകൃതേഃ .. 21
രൂപാലോകമനസ്കാരഃ കുതോ നാമാത്മനാമിതി .
ബ്രൂഹി മേ ഭഗവംസ്തത്ത്വം യഥാവൃത്തശ്ച നിശ്ചയമ് .. 22
ശ്രീവസിഷ്ഠ ഉവാച .
രൂപാലോകമനസ്കാരാഃ ശബ്ദപാഠവചാംസി ച .
യഥാ സ്വപ്നേ നഭസ്യേവ സന്തി തത്ര തഥാമ്ബരേ .. 23
രൂപാലോകമനസ്കാരൈഃ സ്വപ്നേ ചിന്നഭ ഏവ തേ .
യഥോദേതി തഥാ തത്ര തദൃശ്യം ഖാത്മകം സ്ഥിതമ് .. 24
ന കേവലം തു തദൃശ്യം യാവത്തു വിഷയേ വയമ് .
ജഗച്ചേദം ഖമേവാച്ഛം യഥാ തന്നസ്തഥാഖിലമ് 25
പരമാർഥമഹാധാതുർവേദ്യനിർമുക്തചിദ്വപുഃ .
ഏവം നാമ സ്വയം ഭാതി സ്വഭാവസ്യേവ നിശ്ചയഃ .0 26
ശരീരസ്ഥാനകരണസത്തായാം കാ തവ പ്രമാ .
യഥൈവ തേഷാം ദേഹാദി തഥാസ്മാകമിദം സ്ഥിതമ് .. 27
യഥൈവ തത്തഥൈവേദം തഥൈവേദം യഥൈവ തത് .
അസത്സത്താമിവ ഗതേ സച്ചാസദിവ ച സ്ഥിതമ് .. 28
യഥാ സ്വപ്നേ ധരാധ്വാദിപൃഷ്ഠവ്യവഹൃതിർനഭഃ .
തദാ ഹ്യഹം ച ത്വം സാ ച തദിദം ച തഥാ നഭഃ .. 29
യഥാ സ്വപ്നേ നൃഭിര്യുദ്ധകോലാഹലഗമാഗമാഃ .
അസന്തോഽപ്യനുഭൂയന്തേ സംസാരനികരാസ്തഥാ ..6.2.62.30
വക്ഷി ചേത്സ്വപ്നദൃശ്യശ്രീഃ കസ്മാത്ത-ദസ-മഞ്ജസമ് .
അവാച്യമേതദ്ധേതുർഹി നാന്യോഽസ്ത്യനുഭവസ്ഥിതേഃ .0 31
കഥമാലക്ഷ്യതേ സ്വപ്ന ഇതി പ്രഷ്ടുഃ പ്രകഥ്യതേ .
യഥൈവം പശ്യസീത്യേവ ഹേതുരത്രാസ്തി നേതരഃ .. 32
സ്വപ്നജന്തുരിവ വ്യോമ്നി ഭാതി പ്രഥമസർഗതഃ .
പ്രഭൃത്യേവ വിരാഡാത്മാ ഖേ ഖമേവ പരസ്പരേ .. 33
സ്വപ്നശബ്ദേന ബോധാർഥം തവ വ്യവഹരാമ്യഹമ് .

ദൃശ്യം ത്വിദം ന സന്നാസന്ന സ്വപ്നോ ബ്രഹ്മ കേവലമ് .. 34
അഥ രാഘവ സാ കാന്താ മയാ കാന്താനുഷങ്ഗിണീ .
സംവിദം തന്മയീം കൃത്വാ പൃഷ്ടേദം ദൃശ്യരൂപിണീ .. 35
വ്യവഹാരോ യഥോദേതി സ്വപ്നേ സ്വപ്നജനൈഃ സഹ .
തഥാ തദാ തയാ സാർധം വ്യവഹാരോ മമോദിതഃ .. 36
യഥൈവ സ്വപ്നസംകാശോ വ്യവഹാരഃ ഖമേവ സഃ .
തഥൈവ ത്വമിമം വിദ്ധി മാമാത്മാനം ജഗച്ച ഖമ് .. 37
യഥാ സ്വപ്നജഗദ്രൂപം ഖമേവൈവമിദം ജഗത് .
ജാഗ്രദാദൗ സ ഹി സ്വപ്നഃ സർഗാദൗ ജഗദുദ്ഭവഃ .. 38
സ്വപ്നോഽയം ജഗദാഭോഗോ ന കിംചിദ്വാ ഖമേവ ച .
നിർമലം ജ്ഞപ്തിതാമാത്രമിത്ഥം സന്മാത്രസംസ്ഥിതമ് .. 39
സ്വപ്നസ്യ വിദ്യതേ ദ്രഷ്ടാ സാകാരോ യുഷ്മദാദികഃ .
ദ്രഷ്ടാ തു സർഗസ്വപ്നസ്യ ചിദ്വ്യോമൈവാമലം സ്വതഃ .. 6.2.62.40
യഥാ ദ്രഷ്ടാമലം വ്യോമ ദൃശ്യം തദ്വദ്ഗതം തഥാ .
സ്വപ്നരൂപജഗത്യുച്ചൈർജഗത്ത്വേനാമലം നഭഃ .. 41
ചിദ്വ്യോമ്നോഽനാകൃതേഃ സ്വപ്നോ ഹൃദി സ്ഫുരതി യഃ സ്വതഃ .
സർഗസ്തസ്യ കുതസ്തേന സാകൃതിത്വം കഥം ഭവേത് .. 42
സാകാരസ്യൈവ യത്സ്വപ്നജഗത്തദ്വ്യോമ നിർമലമ് .
നിരാകാരസ്യ ചിദ്വ്യോമ്നഃ സർഗഃ സ്വപ്നഃ കഥം ന ഖമ് ..43
നിരുപാദാനസംഭാരമഭിത്താവേവ ചിന്നഭഃ .
പശ്യത്യകൃതമേവേമം ജഗത്സ്വപ്നം കൃതം യഥാ .. 44
മൃദ്വ്യാ ചിദാകാശമൃദാ ബ്രഹ്മണാ ബ്രാഹ്മണേന വേ .
കൃതോഽപി ന കൃതഃ സർഗമണ്ഡപോഽക്ഷഗവാക്ഷകഃ .. 45

നോ കർതൃതാ ന ച ജഗന്തി ന ഭോക്തൃതാസ്തി
നാസ്തീതി നാസ്തി ന ച കിംചിദതോ ബുധഃ സൻ .
പാഷാണമൗനമവലമ്ബ്യ യഥാപ്രവാഹ-
മാചാരമാചര ശരീരമിഹാസ്തു മാ വോ 46

ഇത്യാർഷേ ശ്രീവാസിഷ്ഠ-മഹാരാമായണേ വാല്മീകീയേ മോക്ഷോപായേഷു നിർവാണപ്രകരണേ ഉത്തരാർധേ പാഷാണോപാഖ്യാനേ ചിദൈക്യം നാമ ദ്വിഷഷ്ടിതമഃ സർഗഃ ..62..
ഓം
****
CHECKED BY GURU P.R.IYER
17.12.2023

സഞ്ചരണാവലിഃ
നൈവ പ്രവിഷ്ടഃ
സമ്ഭാഷണമ്
അംശദാതാ
സദസ്യതാ പ്രാപ്യതാമ്

പ്രവിശ്യതാമ്
പൃഷ്ഠമ്ചർചാ
പഠ്യതാമ്സമ്പാദ്യതാമ്ഇതിഹാസഃ ദൃശ്യതാമ്ശോധഃ
വികിസ്രോതഃ അന്വിഷ്യതാമ്
മുഖ്യപൃഷ്ഠമ്
സമുദായദ്വാരമ്
വർതമാനകാര്യവിശേഷാഃ
സദ്യപരിവർതനാനി
യാദൃച്ഛികപുടമ്
സാഹായ്യമ്
ദാനമ്
ഉപകരണാനി
അത്ര കോഽനുബന്ധഃ?
പൃഷ്ഠസമ്ബദ്ധാനി പരിവർതനാനി
സഞ്ചികാ ഉപാരോപ്യതാമ്
വിശേഷപൃഷ്ഠാനി
സ്ഥായിപരിസന്ധിഃ
പൃഷ്ഠസൂചനാഃ
അസ്യ പൃഷ്ഠസ്യ ഉല്ലേഖഃ ക്രിയതാമ്
Get shortened URL
ലഘുസാർവസങ്കേതഃ
മുദ്രണമ്/നിര്യാതഃ
മമ സങ്ഗ്രഹഃ
മുദ്രണയോഗ്യം സംസ്കരണമ്
Download EPUB
Download MOBI
Download PDF
Other formats
അന്യാഭിഃ ഭാഷാഭിഃ
ഭാഷാപരിസന്ധിഃ യോജ്യതാമ്
19 ജുലൈ 2016 (തമേ) ദിനാങ്കേ 15:45 സമയേ അന്തിമപരിവർതനം ജാതമ്
പാഠഃ ക്രിയേടിവ കാ'മൻസ ഐട്രിബ്യൂശന/ശേയര-അലാഇക അഭിജ്ഞാപത്രസ്യ അന്തർഗതതയാ ഉപലബ്ധഃ അസ്തി; അന്യാഃ സംസ്ഥിത്യഃ അപി സന്തി . അധികം ജ്ഞാതുമ് അത്ര ഉപയോഗസ്യ സംസ്ഥിതിം പശ്യതു .
ഗോപനീയതാനീതിഃവികിസ്രോതഃ വിഷയകംപ്രത്യാഖ്യാനമ്Code of Conductവിധികാരാഃസാംഖ്യികീകുകീ കാ വർണനജങ്ഗമദൂരവാണീ-ദൃശ്യമ്Wikimedia FoundationPowered by MediaWiki